

Com el Sínode ha escoltat els joves

Dg, 28/10/2018 per Catalunya Religió

(CR) El Sínode de bisbes sobre els joves que s'ha clausurat aquest diumenge ha aprovat un [document](#) de 167 punts que recull els treballs del procés preparatori i de les sessions sinodals d'aquest octubre. El text final del Sínode vol orientar el treball i la presència dels joves en les comunitats eclesials i deixa en mans de cada continent, país i esglésies locals la seva concreció. El document també respira les orientacions de renovació pastoral i eclesial que promou el papa **Francesc**.

El document principalment s'orienta a l'escolta i a l'acompanyament dels joves, pels qui demana més protagonisme i llibertat en la vida eclesial. Recull els principals problemes i reptes que han d'afrontar avui els joves, com l'atur, la immigració i les diverses formes d'explotació, o la vida en el món digital. Alhora, el text document no defuig cap tema polèmic: el paper de la dona a l'Església, els abusos, la sexualitat, el clericalisme...

Els punts del document han estat aprovats àmpliament pels 268 bisbes d'arreu del món que han participat en el sínode i recull les aportacions que s'han fet durant el procés sinodal des de diversos sectors eclesials. Però precisament han estat els temes més controvertits els que han recollit una minoria més significativa de vots en contra, punts que aposten per una obertura de l'Església i per establir un diàleg sincer amb els mateixos joves. El que ha recollit més oposició és el número 150, amb 65 vots en contra, que demana acabar amb l'exclusió dels homosexuals en les comunitats cristianes.

A continuació podeu llegir un [resum](#) del document final elaborat pels serveis de comunicació de la Santa Seu. La publicació del document ha estat confirmat pel papa Francesc com a conclusions finals del Sínode.

[.@Pontifex](#): "Gràcies a tots els que heu participat d'aquest «caminar plegats». Que el Senyor beneixi les nostres passes perquè puguem

escoltar els joves, fer-nos propers i donar-los testimoni de la joia de la nostra vida: Jesús” [#Synod2018](https://t.co/G15539q6X7) <https://t.co/G15539q6X7>

— Papa Francesc (@PapaFrancesc) [28 d'octubre de 2018](#)

Resum del [document final del Sínode de Bisbes sobre els joves](#)

"Caminava amb ells"

En primer lloc el Document final del Sínode examina el context en què viuen els joves, destacant els seus punts forts i els seus desafiaments. Tot comença amb una escolta empàtica que, amb humilitat, paciència i disponibilitat, permeti dialogar veritablement amb la joventut, evitant "respostes preconfeccionades i receptes ja preparades". Els joves, intactes, volen ser "escoltats, reconeguts, acompanyats" i desitgen que la seva veu sigui "considerada interessant i útil en el camp social i eclesial". L'Església no sempre ha tingut aquesta actitud, reconeix el Sínode: sovint els sacerdots i els bisbes, sobrecarregats amb molts compromisos, tenen dificultat per trobar temps per al servei de l'escolta. D'aquí la necessitat de preparar adequadament als laics, homes i dones, que siguin capaços d'acompanyar les joves generacions. A més, davant de fenòmens com la globalització i la secularització, els nois s'encaminen cap a un redescobriments de Déu i de l'espiritualitat, i això ha de ser un estímul perquè l'Església recuperi la importància del dinamisme de la fe.

L'escola i la parròquia

Una altra resposta de l'Església a les interpel·lacions dels joves prové del sector educatiu: les escoles, universitats, col·legis, oratoris, permeten una formació integral dels nois, oferint al mateix temps un testimoni evangèlic de promoció humana. En un món on tot està connectat - família, treball, tecnologia, defensa de l'embrió i del migrant- els bisbes defineixen com irremplaçable el paper que desenvolupen les escoles i universitats, on els joves hi passen molt de temps. En particular, les institucions educatives catòliques estan cridades a afrontar la relació entre la fe i les exigències del món contemporani, les diferents perspectives antropològiques, els desafiaments científics i tècnics, els canvis en els costums socials i el compromís per la justícia. La parròquia també té el seu paper: "Església en el territori", necessita tornar a pensar la seva vocació missionera, perquè sovint és poc significativa i poc dinàmica, especialment en l'àmbit de la catequesi.

Els migrants, paradigma del nostre temps

El Document sinodal s'atura després en el tema dels migrants, "el paradigma del nostre temps" com a fenomen estructural i no com a emergència transitòria. Molts migrants són joves o menors no acompanyats que fugen de la guerra, violències, persecucions polítiques o religioses, desastres naturals, pobresa, i acaben sent víctimes del tràfic de persones, de les drogues, abusos psicològics i físics. La preocupació de l'Església és sobretot per ells -diu el Sínode- en la perspectiva d'una autèntica promoció humana que passi a través de l'acollida dels refugiats i dels qui fugen, i sigui punt de referència per als molts joves separats de les seves famílies d'origen. Però no només: els migrants -recorda el document- són també una oportunitat d'enriquiment per a les comunitats i societats a les que arriben i que poden ser revitalitzades per ells. Ressonen doncs, els verbs sinodals "acollir, protegir, promoure, integrar", indicats pel Papa Francesc per una cultura que

superi la desconfiança i les pors. Els bisbes demanen també un compromís més gran en el garantir a qui no voldria migrar, el dret efectiu de romandre en el seu propi país. L'atenció del Sínode es dirigeix també a les Esglésies que són amenaçades, en la seva existència, per les migracions forçades i les persecucions sofertes pels fidels.

Compromís ferm contra tot tipus d'abús. Llum en la veritat i demanada de perdó

Després hi ha una àmplia reflexió sobre els "diferents tipus d'abusos" (de poder, econòmics, de consciència, sexuals) comesos per alguns bisbes, sacerdots, religiosos i laics: a les víctimes -es llegeix en el text- causen un patiment que "pot durar tota la vida i que cap penediment pot hi posar remei". D'aquí la crida del Sínode a "un ferm compromís a l'adopció de rigoroses mesures de prevenció que evitin la seva repetició, a començar de la selecció i la formació d'aquells a qui se'ls confiuran tasques de responsabilitat i educació". Per tant, caldrà erradicar aquelles formes -com la corrupció o el clericalisme- en les quals s'empelten aquests tipus d'abusos, contrarestant també la manca de responsabilitat i transparència amb la qual s'han gestionat molts casos. Alhora, el Sínode expressa la seva gratitud a tots aquells que "tenen el valor de denunciar immediatament el mal", perquè ajuden a l'Església "a prendre consciència del que ha passat i de la necessitat de reaccionar amb decisió". "La misericòrdia, de fet, exigeix justícia". No s'han d'oblidar, però, els nombrosos laics, sacerdots, consagrats i bisbes que es dediquen cada dia, amb honestedat, al servei dels joves, els quals poden oferir realment "una ajuda preciosa" per a una "reforma d'envergadura històrica" en aquest àmbit.

La família "Església domèstica"

Altres temes presents en el Document tenen a veure amb la família, principal punt de referència per als joves, primera comunitat de fe, "Església domèstica": el Sínode recorda, en particular, el paper dels avis en l'educació religiosa i en la transmissió de la fe, i adverteix sobre el debilitament de la figura paterna i dels adults que assumeixen estils de vida "juvenils". A més de la família, per als joves compta molt l'amistat amb els seus coetanis perquè els permet compartir la seva fe i ajudar-se mútuament en el seu testimoni.

Promoció de la justícia "contra la cultura del descart"

El Sínode s'atura tot seguit, en algunes formes de vulnerabilitat dels joves en diversos àmbits: a la feina, on la desocupació juvenil empobreix les joves generacions, soscavant la seva capacitat de somiar; les persecucions fins a la mort; l'exclusió social per raons religioses, ètniques o econòmiques; la discapacitat. Davant d'aquesta "cultura del descart", l'Església ha de fer una crida a la conversió i a la solidaritat, convertint-se en una alternativa concreta a les situacions de malestar. En la banda oposada, no falten en canvi els àmbits en què el compromís dels joves s'expressa amb originalitat i especificitat: per exemple, el voluntariat, l'atenció als temes ecològics, l'obstinació en política per a la construcció del bé comú, la promoció de la justícia, per la qual cosa els joves demanen a l'Església "un compromís ferm i coherent".

Art, música i esport, "recursos pastorals"

També el món de l'esport i de la música ofereix als joves la possibilitat d'expressar-se el millor possible. En el primer cas, l'Església els convida a no subestimar les potencialitats educatives, formatives i inclusives, de l'activitat esportiva. En el cas de la música, en canvi, el Sínode se centra en el veure'l com "un recurs pastoral" que interpel·la també a una renovació litúrgica, perquè els joves tenen el desig d'una "litúrgia viva", autèntica i alegre, un moment de trobada amb Déu i amb la comunitat. Els joves aprecien les celebracions autèntiques en què la bellesa dels signes, la cura de la predicació i el compromís comunitari parlin realment de Déu: per tant, se'ls ha d'ajudar a descobrir el valor de l'adoració eucarística i a comprendre que "la litúrgia no és purament expressió de si mateixa, sinó una acció de Crist i de l'Església". Les joves generacions, a més, volen ser protagonistes de la vida eclesial, aprofitant els seus propis talents, assumint responsabilitats. Subjectes actius de l'acció pastoral, ells són el present de l'Església, han de ser animats a participar en la vida eclesial, i no obstaculitzats amb autoritarisme. En una Església capaç de dialogar d'una manera menys paternalista i més directa, de fet, els joves saben ser molt actius en l'evangelització dels seus semblants, exercint un veritable apostolat que ha de ser recolzat i integrat en la vida de les comunitats.

"Es van obrir els ulls"

Déu parla a l'Església i al món a través dels joves, que són un dels "llocs teològics" en el que el Senyor es fa present. Portadora d'una sana inquietud que la fa dinàmica -es llegeix a la segona part del Document- la joventut pot estar "més avançada que els pastors" i per això ha de ser acollida, respectada, acompanyada. Gràcies a ella, de fet, l'Església pot renovar-se, traient-se de sobre "la pesadesa i lentituds". D'aquí la crida del Sínode al model de "Jesús jove entre els joves" i al testimoni dels sants, entre els quals hi ha molts joves, profetes de canvi.

Missió i vocació

Una altra "brúixola segura" per a la joventut és la missió, do de si mateix que condueix a una felicitat autèntica i duradora: Jesús, en efecte, no treu la llibertat, sinó que l'allibera, perquè la veritable llibertat és possible només en relació amb la veritat i la caritat. Estretament lligat al concepte de missió, hi ha el de la vocació: cada vida és una vocació en relació amb Déu, no és fruit de la casualitat o un bé privat que es gestiona per si mateix -afirma el Sínode- i tota vocació baptismal és una crida a la santedat per a tothom. Per això, cada persona ha de viure la seva pròpia vocació específica en cada àmbit: professió, família, vida consagrada, ministeri ordenat i diaconat permanent, que representa un "recurs" que ha de ser desenvolupat plenament encara.

L'acompanyament

Acompanyar és una missió que l'Església ha de dur a terme a nivell personal i de grup: en un món "caracteritzat per un pluralisme cada vegada més evident i una disponibilitat d'opcions cada vegada més àmplia", és un servei necessari buscar juntament amb els joves un recorregut específic per a fer eleccions definitives. Destinatari són tots els joves: seminaristes, sacerdots o religiosos en formació, nuvis i joves esposos. La comunitat eclesial és lloc de relacions i àmbit en el qual, en la celebració eucarística, un és tocat, instruït i curat pel mateix Jesús. El Document Final destaca la importància del sagrament de la Reconciliació a la vida de fe i anima els pares, docents, animadors, sacerdots i educadors a ajudar els joves, a través de la Doctrina Social de l'Església, a assumir responsabilitats en el

camp professional i sociopolític. El desafiament en societats cada vegada més interculturals i multireligioses és indicar en la relació amb la diversitat, una ocasió d'enriquiment mutu i comunió fraterna.

No a moralismes i falses indulgències, sí a la correcció fraterna

El Sínode promou, per tant, un acompanyament integral centrat en l'oració i en el treball interior que valora també l'aportació de la psicologia i de la psicoteràpia, en tant que estan obertes a la transcendència. "El celibat pel Regne" - s'exhorta - s'ha d'entendre com "un do que ha de ser reconegut i verificat en la llibertat, l'alegria, la gratuïtat i la humilitat", abans de l'elecció final. Cal buscar acompanyants de qualitat: persones equilibrades, d'escolta, fe i oració, que s'han mesurat amb les seves pròpies debilitats i fragilitats i que, per això siguin acollidores "sense moralismes ni falses indulgències", sabent corregir fraternalment, lluny d'actituds possessives i manipuladores. "Aquest profund respecte - es llegeix en el text - serà la millor garantia contra els riscos de plagi i abusos de qualsevol tipus".

L'art del discerniment

"L'Església és l'ambient per discernir i la consciència -escriuen els Pares sinodals- és el lloc on es capta el fruit de la trobada i de la comunió amb Crist": el discerniment, a través d'"una confrontació regular amb un guia espiritual", es presenta, per tant, com un treball sincer de consciència, "només es pot entendre com una autèntica forma d'oració" i "requereix el valor de comprometre's en la lluita espiritual". La prova de les decisions preses és la vida fraterna i el servei als pobres. De fet, els joves són sensibles a la dimensió de la diaconia.

"Van partir sense entretenir-se"

Maria Magdalena, primera deixeblla missionera, curada de les seves ferides, testimoni de la Resurrecció, és la icona d'una Església jove. Els esforços i la fragilitat dels joves "ens ajuden a ser millors, les seves preguntes ens desafien, les crítiques són necessàries perquè moltes vegades a través d'elles la veu del Senyor ens demana conversió i renovació". Tots els joves, fins i tot aquells amb diferents visions de vida, sense excepció, són al cor de Déu. Els Pares subratllen el dinamisme constitutiu de la sinodalitat, és a dir, caminar junts: el final de l'Assemblea i el document final són només una etapa, perquè les condicions concretes i les necessitats urgents són diferents a cada país i continent. D'aquí la invitació a les Conferències Episcopals i a les Esglésies particulars a continuar el procés de discerniment per tal de desenvolupar solucions pastorals específiques.

Sinodalitat, estil missioner

"La sinodalitat" és un estil de missió que ens anima a passar del jo al nosaltres i a considerar la multiplicitat de rostres, sensibilitats, provinences i cultures. En aquest horitzó cal valorar els carismes que l'Esperit dona a tothom, evitant el clericalisme que exclou molts dels processos de presa de decisions i la clericalització dels laics que frena l'impuls missioner. L'esperança és que l'autoritat es visqui en una perspectiva de servei. I que sinodal també sigui l'enfocament del diàleg interreligiós i ecumènic, orientat al coneixement mutu i al trencament de prejudicis i estereotips, així com a la renovació de la vida comunitària i parroquial per escurçar la distància entre els joves i Església i mostri l'íntima connexió entre la fe i l'experiència concreta de vida, que ha de ser també

sinodal. Es va formalitzar la petició reiterada a l'Aula d'establir, a nivell de les Conferències Episcopals, un "Directori de pastoral juvenil en clau vocacional" que pugui ajudar els responsables diocesans i als agents locals a orientar la seva formació i la seva acció "amb i per els joves", ajudant a superar una certa fragmentació de la pastoral de l'Església. Reafirmada la importància de la Jornada Mundial de Joventut, així com la dels centres juvenils i dels oratoris que, però, han de ser replantejats.

El desafiament digital

Hi ha alguns desafiaments urgents que l'Església està cridada a assumir. El Document Final del Sínode tracta de la missió en l'entorn digital: part integrant de la realitat quotidiana dels joves, una "plaça" on ho passen molt temps i on es troben fàcilment, un lloc essencial per arribar i involucrar els joves en les activitats pastorals. El web presenta llums i ombres. Si, d'una banda, permet l'accés a la informació, activa la participació sociopolítica i la ciutadania activa, de l'altra, presenta un costat fosc -l'anomenat dark web- on es troben la solitud, la manipulació, l'explotació, la violència, el cyberbulling i la pornografia. D'aquí la invitació del Sínode a habitar en el món digital, promovent-ne les potencialitats comunicatives enfocades a l'anunci cristià, i a "impregnar" d'Evangelí seves cultures i dinàmiques. S'espera que es creïn oficines i organismes de cultura i evangelització digital que, a més de "fomentar l'intercanvi i la difusió de bones pràctiques, que es puguin gestionar sistemes de certificació dels llocs catòlics, per contrarestar la difusió de notícies falses sobre l'Església", emblema d'una cultura que "ha perdut el seu sentit de la veritat", fomentant la promoció de "polítiques i eines per a la protecció dels menors a la xarxa".

Reconèixer i valorar a la dona en la societat i en l'Església

El document evidencia també la necessitat d'un major reconeixement i valoració de la dona en la societat i en l'Església, perquè la seva absència empobreix el debat i el camí eclesial: hi ha una urgent necessitat de canvi per part de tots, fins i tot a partir d'una reflexió sobre la reciprocitat entre els sexes. S'espera que "hi hagi una presència femenina en els organismes eclesials a tots els nivells, fins i tot en les funcions de responsabilitat" i que "hi hagi una participació femenina en els processos de presa de decisions eclesials pel que fa al paper del ministeri ordenat". "És un deure de justícia" -afirma el document- que troba la seva inspiració en Jesús i en la Bíblia.

Cos, sexualitat i afectivitat

El Document es deté sobre el tema del cos, de l'afectivitat, de la sexualitat: davant els avenços científics que plantegen qüestions ètiques, fenòmens com la pornografia digital, el turisme sexual, la promiscuïtat, l'exhibicionisme en línia, el Sínode recorda a les famílies i a les comunitats cristianes la importància de fer descobrir als joves que la sexualitat és un do. Sovint la moral sexual de l'Església es percep com "un espai de judici i condemna", mentre que els joves busquen "una paraula clara, humana i empàtica" i "expressen un desig explícit de confrontació sobre qüestions relacionades amb la diferència entre la identitat masculina i la femenina, la reciprocitat entre homes i dones, l'homosexualitat". Els Bisbes reconeixen l'esforç de l'Església per transmetre en el context cultural actual "la bellesa de la visió cristiana de la corporeïtat i de la sexualitat": és urgent buscar "camins més apropiats, que es tradueixin concretament en l'elaboració de camins

formatius renovats". "Cal proposar als joves una antropologia d'afectivitat i sexualitat capaç de donar el just valor a la castedat" per al creixement de la persona, "en tots els estats de vida". En aquest sentit, cal prestar atenció a la formació d'agents pastorals creïbles i madurs des del punt de vista afectiu-sexual. El Sínode constata també l'existència de "qüestions relatives al cos, a l'afectivitat i a la sexualitat que requereixen una elaboració antropològica, teològica i pastoral més profunda, que s'ha de dur a terme de la manera més adequada i en els nivells més adequats, des del local fins l'universal". Entre elles sorgeixen les qüestions relacionades amb la diferència i l'harmonia entre la identitat masculina i femenina i les inclinacions sexuals. "Déu estima cada persona i també a l'Església en renovar el seu compromís contra tota discriminació i violència per motius sexuals". Igualment el Sínode "reafirma la importància antropològica decisiva de la diferència i de la reciprocitat entre home-dona i considera reduït definir la identitat de les persones a partir de la seva orientació sexual". Al mateix temps es recomana "fomentar" els "camins d'acompanyament en la fe, ja existents en moltes comunitats cristianes", de "persones homosexuals". En aquests camins les persones són ajudades a llegir la seva pròpia història; a adherir lliure i responsablement a la seva pròpia crida baptismal; a reconèixer el desig de pertànyer i contribuir a la vida de la comunitat; a discernir les millors formes d'aconseguir-la. D'aquesta manera ajudem a cada jove, sense excloure ningú, a integrar cada vegada més la dimensió sexual en la seva personalitat, creixent en la qualitat de les relacions i caminant cap a "el do de si".

Acompanyament vocacional

Entre els altres desafiaments assenyalats pel Sínode està també l'econòmic: la invitació dels Pares és a invertir temps i recursos en els joves amb la proposta d'oferir un període destinat a la maduració de la vida cristiana adulta que "ha de permetre un allunyament prolongat dels ambients i de les relacions habituals ". A més, mentre esperem un acompanyament abans i després del matrimoni, s'encoratja la creació d'equips educatius, incloent figures femenines i matrimonis cristians, per a la formació de seminaristes i persones consagrades, també amb la finalitat de superar les tendències al clericalisme. Es requereix una atenció especial en l'acollida dels candidats al sacerdoti, que de vegades té lloc "sense un coneixement adequat i una relectura profunda de la seva història": "la inestabilitat relacional i afectiva, i la manca d'arrels eclesials són signes perillosos. Descuidar les normes eclesials en aquest àmbit constitueix un comportament irresponsable, que pot tenir conseqüències molt greus per a la comunitat cristiana".

Cridats a la santedat

"Les diversitats vocacionals -conclou el Document Final del Sínode dels Joves- estan reunides en l'única i universal crida a la santedat. Lamentablement, el món està indignat pels abusos d'algunes persones de l'Església, més que animat per la santedat dels seus membres", per això l'Església està cridada a "un canvi de perspectiva": a través de la santedat de tants joves disposats a renunciar a la vida enmig de la persecució per romandre fidels a l'Evangelí, pot renovar el seu ardor espiritual i el seu vigor apostòlic.